

chas jam nominatos: desitque sub Hormisda Pontifice, quem Joannis regia urbis Patriarchæ studio, de consensu Justinii primi Imperatoris, assentientibus Orientis Episcopis, pax interrupta iterum illuxit, & nomina Acacii, Flavite, Euphemii, & Timothei, & oblitterata ex Ecclesiis toto Oriente fuerunt, simulque nomina damnabilium Imperatorum Zenonis & Anastasii. Id factum anno 519. quo feliciter in unum corpus ac fœdus coaluerunt Ecclesiæ disjunctæ pridem per solidos trigintaquinque annos, quibus ditemptæ ab Apostolica sede & unitate, tam multæ dispersæ per Orientem Ecclesiæ Divinæ lucis beneficio, & sacri Capituli vivifico influxu desititæ fuerunt.

26. Occidentis Imperium sub Honorio Augusto postquam a Gothorum armis respirare cepit, aliis quoque bellis concussum fuit. Constantinus quidam in Britannia insula purpuram sumpsit: inde in Galliam cum numero exercituum digressus cum duobus filiis Constante & Juliano a Constantio Comite prope Arelatam victus & captus, Ravennamque abductus, Honorio jubente jugulatus est anno 411. Constantius deinde Placidie, post Ataulphi Gothi Principis ejus mariti obitum, Romanam regressæ matrimonio junctus est, Honorio Imperatore nuptias istas conciliante, quo ex matrimonio Valentinianus, qui postea hoc nomine tertius imperavit, & Honoria, nati sunt. Ipse Constantius ab Honorio sorori Placidie gratificari volente in Imperii consortium ann. 420. assumptus est. Honorius vero ann. 423. interit, successoremque habuit ex sorore nepotem Valentinianum III. Hoc imperante foror ipsius Honoria ob admiffum cum procuratore suo stuprum ejecta Palatio fraterno, & ad Theodosium in Orientem transmissa, Attilam adversus Valentinianum concitavit in bellum, exhortans, ut contractis secum nuptiis, jura domini Provinciarum, quæ sibi competere tamquam partem paternæ in Imperium Occidentale successione præterebat, ut narrat Priscus Græcus illius temporis Historicus, armis vindicaret; simulque annulum pretiosum ad eam transmissit, ut arham & pignus fœderis hujus nuptialis. Attila occiso fratre Bleda Hunnis regnabat, annoque Christi 450. in Gallias contendit, quas per ea tempora obtinebant diversis partibus Occidentales Gothi, dicti Visigothi, & Franci, & Burgundiones, aliæque barbæræ gentes, postquam propriis ad Aquilonem sedibus relicti Rhenum transierunt. Partem aliam Galliarum Romani Aetio duce ac præfecto ægre tuebantur. Aetius strenuus belli dux collectis undequaque copiis Attilæ occurrit, collatisque signis ingenti strage copias ejus fundit in campis Catalaunicis anno 451. Victus Attila in Italiam excurrit, Aquilejam obfidione expugnatam solo aequat, Mediolanum, Ticinum, aliæque Emiliæ, Liguriæque oppida capit, & fœde vastat. Inde Romam iter dirigens dum Mincium amnem transire parat, Leonem Romanum Pontificem in occursum habuit, missum a Valentiniano & Romanis Legatum, cujus Divina persuasus eloquentia, Namine quoque caelesti animum ejus commovente, in patriam abcessit ann. 452. Hoc eodem sæculo in Scambris ad Rheni fluenta mortuo Marcomiro Francorum duce Regis sumpto nomine dominatus est ejus filius Pharamundus ab anno Christi 420. ut prodit Chronicum Prosperi Pitæanum ad annum 26. Honorii Imperatoris, Consulibus Theodosio Augusto nonum, & Constantio Casare tertium. Scribit Salvianus temporum illorum auctor gravissimus, Augustam Trevirorum primariam Galliarum civitatem ter fuisse a Francis incensam & direptam, & pulsas demum Francis, fuisse a Romanis recuperatam. Hac vero celeberrimæ urbis excidia cum non contingerint regnante Clodione, contigisse necesse est regnante ejus parente Pharamundo, aut etiam Francis dominante Marcomiro.

27. Valentinianus post Placidie matris obitum in libidines effusus, Maximi Senatoris uxori stuprum obtulit: qua ille percitus injuria exitium Valentiniano molitur, sibi que viam munit ad Imperium. Animum quippe Valentiniani suspicionibus innumeris, & calumniis commovet adversus Aetium rerum gestarum gloria clarissimum, solumque Imperio dignum, occulteque illi persuadet ejus interfecionem per sicariorum insidias. Credulus Valentinianus illud consilium exequitur. Aetii vero milites ducis tanti necem morte Valentiniani ulciscuntur, ejusdem Maximi dolo, qui exambitis exercitus suffragiis acclamatur Imperator, nuptiisque potitur Eudoxiæ Augustæ Valentiniani viduæ, cui demens postmodum suum aperit adversus Valentinianum facinus, eidem asserens non aliam habuisse tanti conatus causam, præter ardentem illius, quo flagrabat, amorem, cujus nunc fructum capiebat optatissimum. At illa inde conceptum ex horrendo scelere odium caute dissimulans, neque vindictam diu remorata, Genfericum in Africa suis armis subacta regnantem Vandalorum

Regem advocat in Italiam, quam debellare facile poterat, se præterim cum ipso conspirante, nullo relicto ad resistendum belli duce; Maximum vero prorsus inerte esse ducem; prætereaque invifum non modo sibi, sed etiam exercitibus Romanis, quippe quem suspicentur auctorem fuisse mortis Valentiniani; seipfam proditorum Maximi facinus opportune Romanis in ejus exactionem prodituram, modo ipse ex Africa solvens copias in Italiam educat. Rei propositæ feliciter gerendæ occasione amplectitur Vandalus, cujus inexpectato adventu consternata est Italia; Maximus vero terrore percussus, & fugam meditans lanatur a suis, atque in Tiberim demergitur. Genfericus urbe capta Leonis Pontificis oratione mitigatus, incendio, cadibus, & libidinibus abstinit; omnes tamen sacras profanaque opera urbis, quæ immensæ erant, quatuordecim dierum dirptione abstulit. Eudoxiam Augustam ejusque filias ambas Eudoxiam cognomine, & Placidiam Valentiniano genitas Carthaginem abduxit, e quibus Eudoxiam Hunnerico filio conjugem dedit; Placidiam vero, quia jam Olybrio nupserrat, servavit.

28. Porro Eudoxia ambarum mater ex Theodosio juniore, & ejus conjuge Eudoxia nata fuerat. Contigit illa per Vandalos Romana clades anno 455. quo etiam multa captivorum millia Vandali in Africam abduxerunt. Vandalorum progressus hic fuit ex quo propriis relicti sedibus Rhenum trajecterunt. Anno 406. ab ambitioso Stilicone exciti in Gallias populabundi excurrerunt, ut scribit Prosper in Chronico. Inde Pyrenæum anno 409. transgressi Hispanias devastaverunt. Eos porro in Africa sedem regni stabilite conantes perditu repulsi ab ejus littoribus Bonifacius Comes, sed tamen mutua Romanorum præfectorum amulatione omnia pefsum ivere. Bonifacius enim Aetius conditionis infirmulavit, mistique adversus eum Sigisvultum, & copias, quæ Bonifacium circumstant, revocavit: hic ergo se imparem Romanorum viribus cernens, omnique desitutus auxilio, Vandalorum opem præsidiumque requisivit. Anno itaque 427. Genfericus cum octoginta Vandalorum & Alanorum millibus Africam occupavit. Bonifacius vero in gratiam Romanorum reffitutus, Vandalos armis repellere conatus, ab eis acie vincitur. Genfericus annos triginta septem in Africa regnavit. Qui hunc excepit filius Hunnericus, anno regni sui octavo ac ultimo, qui fuit Christi 484. ut suam Arianam religionem propagaret, Ecclesiam violenter opprefsit. Ut enim refert Victor Uticensis in suis de perfectione Vandalia libris, omnes Catholicorum conventus interdixit, eorum Ecclesias occlusit, opes eorum omnes partim suo fisco, partim pseudo-episcopis Arianis, eorumque ecclesiis addidit; orthodoxis expoliatis hospitium, & cibaria, vestimenta que suppeditari sub gravibus poenis prohibuit, adeo ut innumeri sub dio, aut in desertis degentes, fame, siti, frigore perierint. Ferralia enim ejus edicta sub initium mensis Februarii promulgata fuere. Hac in persecutione diris cruciatibus & cadibus in omnem sexum, omnemque conditionem factum est. Episcopi supra ducentos triginta in diversis sunt exilia relegati. Complures linguis radicatis excisis, ac manibus truncatis, in diversis loca extorres, per miraculum perfecte distincteque loquebantur. Horum unus, ut in Dialogis Gregorius Magnus refert, postquam in fornicationem lapsus est, gratiam loquelæ amisit. Sed sub anni finem Hunnericum Divina ultio excepit, quia a vernibus cotrosos faviendi atque vivendi finem habuit.

29. Sæculo demum isto Romanum Imperium in Occidente concidit. Avitus Gallus anno 455. post Maximi mortem ab exercitu Romano in Gallia consistente renunciatus apud Tolosam Imperator, pacem cum Gothicis firmavit. Sed anno sequenti a suis desitutus Placentiæ privatam ad sortem redactus est. Majorianus illi successor datus, mox a Ricimere vita Imperioque privatur. Ejus loco sufficit Severus, ejusdem Ricimeris factione, a quo deinde perfido Ricimere veneno perimitur. Idem mox Ricimer utriusque militiæ Præfectus Anthemium patricium ex Græcia in Imperium accessit, ejusque fit gener; sed locerum haud multo post infidus gener vita cum Imperio spoliatur, ejusque in vicem Olybrium substituit: cui brevi successit Glycerius, & Glycerio Julius Nepos, Nepoti Orestes, Orestem prælio victum Odoacer sustulit: cui tamen filius Momyllus dictus Augustus datus est successor, dictus per ludibrium Augustulus; in hoc desit Occidentis Imperium, quod in Augusto exortum, in Augustulo terminatum est.

30. Odoacer Turcilingorum Rex cum Scythiis & Herulis auxiliariis Orestem acie superatum sustulit, & Augustulum in Campaniam relegavit. Subjugataque Italia titulum Imperii detrectans, non alio quam Regis nomine dominatus est septendecim annis. Anno demum

demum 489. Theodoricus Gothorum Rex Italiam ingressus, Odoacrem triplici confictu superatum fugere Ravennam compulit, & post triennii oppressionem, fraudulenta passione delusum, ut scilicet ambo communi auctoritate Italiam regerent, eundem specie pacis ad convivium adhibuit interfecit anno 493. quo inchoit Ostrogothorum in Italia regnum, fixa Ravennæ regia sede. Permultæ hoc infelici Sæculo factæ sunt Regnorum mutationes & exordia, Francorum & Burgundiorum in Galliis, Visigothorum in Hispaniis, Ostrogothorum in Italia, Anglorum in Britannica Insula, Vandalorum in Africa. Quo tempore Aetius Galliarum præfecturam pro Romano gerebat Imperio, & innumeris distentus hostibus nullas poterat Britannis suppetias ferre, isti Picorum & Scotorum hostilitatibus & armis resistere non valentes, Anglos in auxilium ex Germania acciverunt. Et Anglos quidem inter Germaniæ populos recenset Tacitus in suo de moribus Germanorum libello. Angli sub Rege Vitigerne compressis Scotis & Pictis, Britannos, a quibus implorati fuerant, sub dominationis suæ jugum submiserunt, ut refertur Bedæ lib. 1. de gestis Anglorum cap. 16. Gildas Britannicus, Paulus Diaconus lib. 14. ad finem. Venetorum pariter civitas & respublica, dum imperabat Valentinianus tertius, sua habuit exordia, Italis prorsusque, dum Attila Antimas Adriatico fini oras, ipsamque Aquilejam armis infestaret, sese ex urbium incendiis & ruinis in æstuarium illa recipientibus.

31. Iste eodem sæculo, monastica professio in multiplicibus Orientis & Occidentis plagis illustra incrementa sumpsit. Primum quidem in Græcia, Ponto, & Asia, sub insigni asceticæ vitæ legislatore Basilio Cesare Cappadocum Antistite: tum etiam in Italia, sub Ambrosio Mediolanensi: atque in Africa, sub Augustino Hipponensi, altero Cenobitarum institutore: tum in Gallia, sub auspiciis Martini Turonum Episcopi: apud Massiliam quoque sub Cassiano: quemadmodum etiam in Stæcadibus & Lerinensibus insulis. Paula etiam Hieronymi discipula, virorum, mulierumque distincta monasteria apud Bethlehem construxit. Hujus sobolem sanctitatem insignem, tum ad historiam sacræ notitiam, tum ad ipsius Hieronymi epistolarum intelligentiam, visum est hic describere. Paula ex primaria Romana nobilitatis Scipionum & Emiliorum gente orta nupserrat Toxotio ex perillustri Anez & Julii stirpe nato. Hoc ex matrimonio quinque sunt editi liberi, scilicet Blæssa primogenita, quæ septimo a nuptiis suis mense admodum juvenis obiit. Deinde Paulina Pamphili Hieronymi amicissimi uxor. Tertio, Eustochium virgo. Quarto, Rufina, quæ pariter virgo in juvenili flore vita excessit. Quinto, Toxotius masculus; quo in lucem edito, Paula mater parere desit; ut intelligatur, Paulam marito filium marem expetenti hæcenus morem gessisse: post hæc vero ex communi consensu ambos conjugio abstulisse. Toxotius junior Latam duxit uxorem. Ex eoque matrimonio edita est Paula puellula, pro qua in Monasterio Bethlehemico sub avia Paulæ & amita Eustochii cura educanda Hieronymus ex Hierosolymitano monasterio ad Latam ejus matrem litteras scripsit.

32. Huic sæculo multum contulere splendoris Ecclesiastici Scriptores. Joannes ille Chrysofomus, cujus vitam & acta paullo ante contexui. Deinde Hieronymus sacrarum simul & secularium scientiarum, linguarumque Hebraicæ, Chaldaicæ, Græcæ, Latinaque peritia toto Orbe celeberrimus. Ite quotus Christi anno Stridone in Dalmatia natus sit, ignoratur. Eaque incertitudo incertam pariter & obscuram sanctissimi Doctoris ætatem reddit. Prosper quidem in Chronico vivere in terris desitisse illum affirmat anno Christi 420. Theodosio Augusto nonum, & Constantio Casare tertium Consulibus, annum ætatis agentem nonagesimum primum; Beda vero in Martyrologio, ejusque affectæ Ado, Usuardus, & Sigibertus, annos quibus vixit, recensent nonaginta octo, vel novem. Ceterum Baronius in Analibus non nisi annos octo, vel novem, supra octoginta illi ascribit. Epiphanius Salaminiæ in Insula Cypro Episcopus. Ambrosius Mediolanensis Episcopus scriptis, & vitæ sanctitatis rebusque gestis clarissimus. Augustinus Hipponensis Episcopus ingenii copia & facilitate admirandus, præcipuus hæreticorum tum scriptis, tum viva voce, tum habitis cum ipsis & publicis & privatis collationibus debellator, atque illustris, quæ tum per Africam celebratae sunt Synodorum, mens & oraculum. Hic post multos pro Ecclesiæ DEI feliciter exantlatos labores, Hippone regio tertium jam mensam a Vandalis obfesso, ætatis anno septuagesimo sexto, epochæ Christianæ quadragesimo supra trigesimum anno, spiritum Deo reddidit. Claruit pariter Cyrillus Alexandrinus Antistes, rebus pro Ecclesiæ gestis, præsertim contra Nestorii hæresim tunc insurgentem, scribitur. *Cassianus, Notitia Ecclesiastica.*

ptorumque multitudine & splendore clarissimus. Paulinus Nolanus Episcopus Burdigalæ natus, splendore generis in sæculo perillustri; sed contemptu sæculi, professione paupertatis, sui que dejectione apud Deum illustrior, magnorum illorum virorum Ambrosii, Hieronymi, Augustini laudibus & amicitia celebratus. Leo Papa primus, re & cognomine Magnus, maximum Ecclesiæ contulit decus & ornamentum eruditione, pietate, eloquentia, rerum præclare a se gestarum magnitudine, scriptisque libris. Prosper Aquitanicus suis contra Pelagianos, Semipelagianosque scriptis lucubracionibus admodum eruditus valde celebris. Huic attributum fuit trium librorum Opus de vita contemplativa, sed jam communi eruditionum suffragio vindicatur suo auctori Juliano Pomerio Afro. Librum etiam de providentia DEI jure merito Bellarminus negat esse Prosperi, cui pseudepigraphæ attributum fuerat; sapit enim Semipelagianismum, quem tanta ingenii vi & eruditione Prosper genuinis suis libris exagitat. Orosius ex Hispania oriundus Presbyter scriptis historicis, quas fudente Augustino edidit, nominis celebritatem meruit. Hic eodem hortante Augustino in Orientem profectus, sancti martyris Stephani reliquias in Africam apostavit, multis & insignibus miraculis comprobatis, quæ Augustinus in suis de civitate libris commemorat. Optatus Episcopus Milevitanus in Numidia Provincia septem egregiis libris Parmeniani insignis Donatistæ pseudoepiscopi Carthaginensis scripta refellit, atque Catholicam veritatem fortiter & erudite propugnat, antequam Augustinus, qui posterior in certamen prodiit, styli suum adversus sectam eandem acuisset. Joannes Cassianus Scythæ, Chrysofomi discipulus, admirator, & præco (quod ipse palam profitetur lib. 7. de Incarnatione) suas edidit elegantes & piæ collationes, aliæque asceticæ opuscula. Ad postremum hortatu Leonis, qui tunc Archidiaconi Romanæ Ecclesiæ fungebatur officio, sed postea defuncto Sixto in summum evasit Pontificem, libros septem de Incarnatione excellenti eruditione conscripsit, quibus Nestorii dogma quasi validissimo ariete demolitur. Gennadius de viris illustribus cap. 61. illius ita meminit: *Ad extremum rogatus a Leone urbis Romæ Archidiacono postea Episcopo, scriptis adversus Nestorium de Incarnatione Domini libros septem, & in his scribendis apud Massiliam, & vivendi finem fecit, Theodosio, & Valentiniano regnantibus.* Hoc in Opere nihil de Concilio Ephesino meminit Cassianus, quo præcipuo telo Nestorius fuerat percutiendus, quod indicium est, scriptum hoc fuisse Opus ante Concilium hujus decretum. Hic est ille collator, contra quem Prosper suum adversus collatorem librum elucubravit, hac occasione, quia Cassiani collatio XIII. erroribus tota referta est Semipelagianorum. Vincentius Lirinensis laudatissimum edidit adversus hæreses tractatum, tertio, ut ipsemet scribit, post Ephesinam Synodum anno. Eucherius pariter, & Sidonius Apollinaris Aviti primum Imperatoris Romani gener, deinde Avernorum Episcopus, clauerunt in Gallia doctis & eloquentibus libris, quibus Ecclesiam illustrarunt. Insignibus quoque multumque eruditus voluminibus hoc eodem Sæculo splendorem Ecclesiæ contulerunt Theodoritus Cyri in Palæstina Episcopus, & Synesius ex gentili Philosopho Christianus, posteaque Cyrenensis Episcopus. Victor Uticensis Episcopus, insigni viri pietate, auctor trium librorum de persecutione Vandalia, quæ historia facta dignissima est, permultum ad studium religionis conducens, & devotionem accendit in animis lectorum, per fortitudinis, admirabilisque constantiæ exempla, quæ sancti Martyres & Confessores, qui in hac persecutione claruerunt, exhibent legitibus. Scripsit hoc eodem sæculo pii de sacris & Christianis rebus Poeta Aurelius Prudentius, Marius Victor Massiliensis Rhetor, & Sedulius. Nomen quoque celebre sibi pepererunt Petrus Chrysologus Ravennas Episcopus, & Isidorus Pelusiotæ Monachus egregie doctus.

33. Hoc eodem Sæculo celebrem consequutus est sanctimoniam doctrinæque laudem Eucherius ex Lirinensi monacho Lugdunensis Episcopus, ab illo diversis Eucherio qui subscriptus legitur Concilio Arelateni quarto, ann. Chr. 524. deinde Atruficano secundo, ann. 529. prætereaque Vasionensi secundo ejusdem desinentis anni. Quapropter Baronius, Bellarminus, Labbæus, alique plerique doctrinæ insignes Scriptores agnoscunt ac discernunt diversos Eucherios Episcopos, quorum qui junior fuit, tribus denominatis Conciliis interfuit. Senioris vero cum ingenti laude meminerunt Hilarius Arelatenis Episcopus in panegyrica in sanctum Honoratum oratione. Gennadius de Script. Eccles. cap. 63. Sidonius Apollinaris in carmine Eucharistico ad Faustum Rejensem Episcopum hoc versu:

Eucherii vententis iter, redeuntis Hilari.